

anden — man skulde ikke tro, at det var derfor, de skulde have Lov til at omtale dette Forhold og ikke vi. Men Faktum er, at med Hensyn til dette Forhold, at Arbejderne skulle gøre Rede for, hvilken Forening de tilhøre, og dette Forhold, at Statsmyndighederne nedlægge Forbud imod, at Pressen omtaler Statens Forhold, kan jeg ikke se andet, end at Statsmyndighederne — den ærede Indenrigsminister, som selv indrømmer, at han har Ansvar — støtte de Bestræbelser, som fra anden Side ere satte i Scene for at komme Arbejderne og Arbejdernes Organisation, en bestemt Del af vort politiske Liv herhjemme, til Livs, og jeg kan ikke se andet, end at det strider mod Grundlovens §§ 86 og 87. Naar der staar i § 86: at „Censur og andre forebyggende Forholdsregler kunne ingenfinde paa ny indføres“, kan jeg ikke indse, at det kan være rigtigt, at den højtærede Indenrigsminister giver sin Billigelse til, at der kan anvendes Censur. Jeg kan forstaa, at private søge at udnytte Lovens faa langt, de kunne, jeg kan forstaa, om ikke billige det, men jeg kan ikke forstaa, at den højtærede Indenrigsminister, der dog paa en Maade staar som Lovens Vogter i dette Tilfælde, selv vover sig saa langt frem paa dette Forhold og gør sit til at indskrænke Pressesfriheden herhjemme i Landet. Jeg kan ikke forstaa, at den ærede Indenrigsminister kan godkende dette, at der skal afholdes Forhør over Arbejderne om, hvilken Forening de tilhøre. Der bliver ikke forlangt noget lignende af andre Samfundsborgere, det er kun Arbejderne, der skulle gøre Rede for, hvilken Forening de tilhøre, og hvorledes deres Mening i det hele er; det er Arbejderne, der skal lægges Pres paa. Dette kan jeg ikke frigøre mig for at finde i højeste Grad urigtigt. For øvrigt er Aarhus ikke det eneste Sted, hvor noget saadant er sket; der er ogsaa sket noget lignende andre Steder. Byfogden i Korsør, Hr. Sylow, har saaledes offentliggjort, at Korsør Havnelav er vedtaget af Byraadet og approberet af Ministeriet. Dette Havnelav afføyer paa samme indirekte, men temmelig tydelige Maade faa godt som alle fra at faa Arbejde, altsaa at søge Erhverv ved Korsør Havn, som ikke tilhører Havnelavet, men tilhører andre Foreninger. Det er noget lignende; her i dette Tilfælde ved Korsør er det Kommunen med Billigelse af Indenrigsministeren, i Aarhus er det Staten, og rundt om paa de forskellige Bærksteder er det private, der paa den Maade søge at komme Arbejdernes Foreningsret til Livs. Man kunde egentlig fristes til at spørge, hvor meget der er til

Næst af Friheden her til Lands og en Gang imellem at gøre op, hvor meget der er tilbage deraf. Vor politiske Ret — der er talt faa meget om den, at jeg skal ikke omtale den — synes der ikke at være meget tilbage af. Arbejdernes økonomiske Ret, ja, hvor er den? Det er kun egentlig Retten til at julte; Retten til at arbejde er ikke anerkendt. Foreningsretten bliver paa en indirekte, en svingende Maade indskrænket ved Foranstaltninger af private, af Kommunen og af Staten, og med Ytringsfriheden og Pressesfriheden gaar det akkurat paa samme Maade. Det forekommer mig, at disse Forhold ere saaledes, at de nok kunne trænge til at blive paatalte, og det er det, jeg her har paataget mig at gøre.

Formanden (H og S br o): Det ærede Medlem for Københavns Amts 4de Valgfreds har Ordet for en fort Bemærkning.

Svarer: Jeg skylder den højtærede Marineminister at nævne ham det Citat, som han ønskede at høre. Det findes i Rigsdagstidenden for 1888—89, Sp. 256. Situationen er den, at Grev Holstein har udviklet, at vi ikke kunne føre Krig, men „vi kunne konstatere vor Neutralitet“, og han har forklaret det saaledes: „ikke blot erklære os neutrale, men ogsaa foretage de militære Skridt, som ere nødvendige for at vise, at det er Hvor med vor Neutralitet“. Herpaa svarer den højtærede Marineminister, at det er langt fra Regeringens Tanke at ville føre en Erobringskrig for at tilbagevinde noget af det, vi have tabt; det vil Regeringen aldeles ikke; men, siger den ærede Marineminister, vi maa dog have en saadan Styrke, at man derved kan konstatere og under visse Omstændigheder havde sin Neutralitet (Afbrydelse af Marineministerreren). Jeg hører nu altsaa, at de Ord, den højtærede Marineminister har savnet, ere disse Ord: „og under visse Omstændigheder havde sin Neutralitet“. Jeg maa dog tillade mig, for at man ikke skal tage fejl deraf, at gøre opmærksom paa, at den ærede Marineminister lige ovenfor har sagt, at vi have vore Havne, og at det under en europæisk Krig kan stille sig saadan, at de kunne have overordentlig stor Betydning, og derfor vil det være nødvendigt at have en saadan Styrke, at vi kunne konstatere og i visse Tilfælde havde vor Neutralitet, altsaa, for at vi kunne konstatere vor Neutralitet og hvis der under en europæisk Krig skulde ske Forsøg paa uretmæssigt at benytte vort Territorium eller en eller anden Havn, kunne afvise det paa militær Maade (Afbrydelse af